

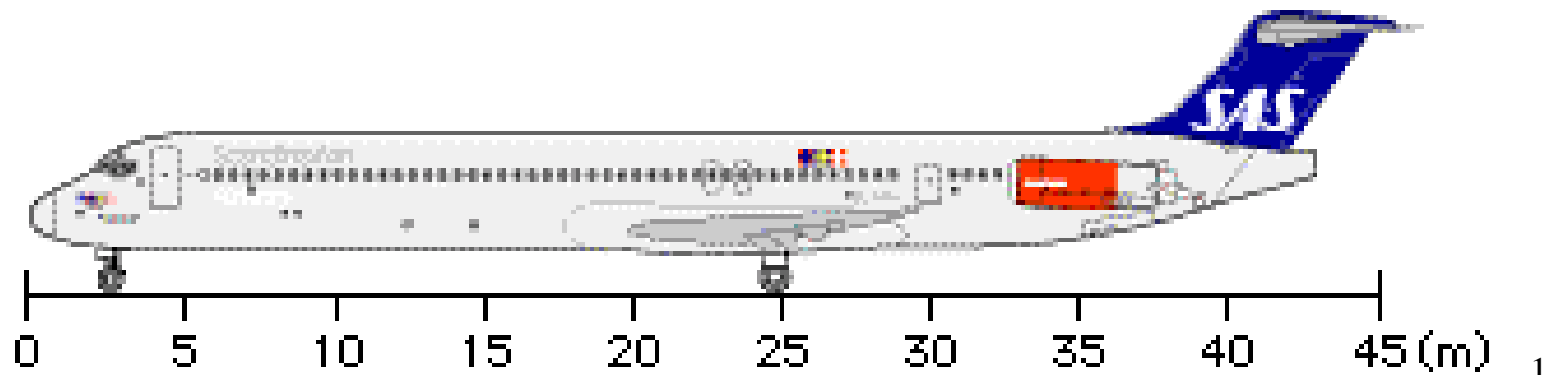

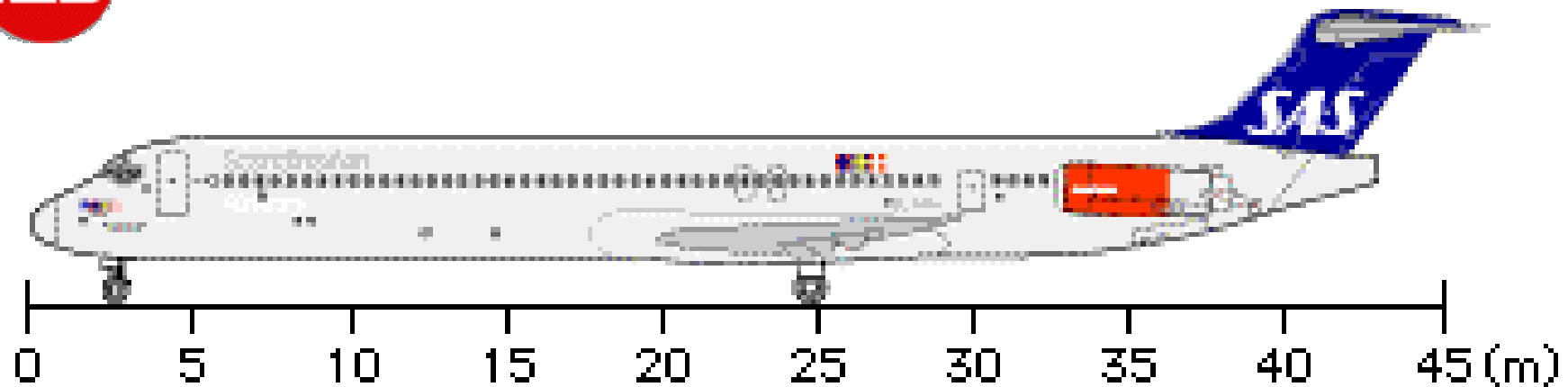
Flygplankännedom

Visste du det här om ett flygplan?

Har du också undrat vad som finns bakom väggarna i ett flygplan?

Vi väljer ett vanligt flygplan DC 9/MD 80.

Flight-deck/Cockpit. Plats för två piloter och ytterligare en stol för ex. flyglärare.

Flygkaptenen har ansvaret och han har normalt mer flygerfarenhet än sin styrman.

Slide. Rutschbanor för att vid ett nödläge snabbt kunna evakuera planet, finns vid de nödutgångar som har högre höjd från marken till dörrtröskeln än 6 foot(1,83 m)

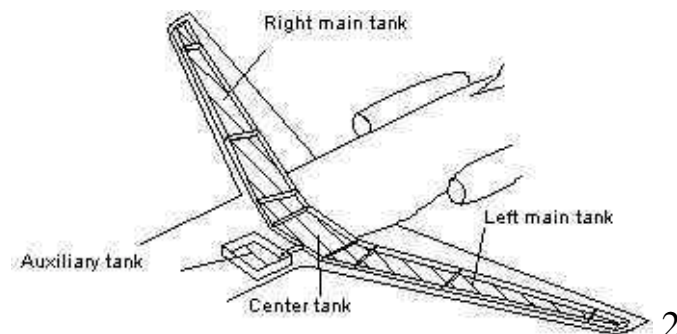
Väderradar sitter längst fram i nosen på flygplanet och används för att upptäcka oväder.

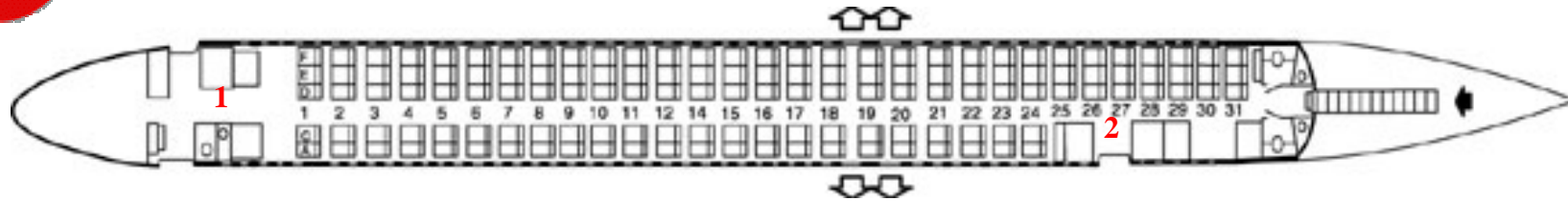
”Luftgropar” är i själva verket turbulens, d v s stökig luft som rör sig uppåt och nedåt och som ger en ryckig och skumpig gång.

Planet tål ett blixtnedslag vid **åskväder** men de häftiga vindarna kan i allra värsta fall bryta sönder ett plan. Därför tar piloterna vägen runt åskväder.

Flygplanskroppen är uppbyggd av lättmetall runt längsgående balkar och cirkelformade bågar.

Bränslet förvaras i tankar i vingarna och i buken. Om ett nödläge skulle uppstå och planet tvingas nödlända får det inte väga för mycket. En ”hård” landning skulle påfresta planets konstruktion alltför mycket. Vissa flygplan har den funktionen att kunna dumpa bränsle. Finns inte den möjligheten kommer planet att cirkla runt tills det gjort av med tillräckligt mycket.

Främre köket (1). Lastas via den främre servicedörren. Här förvaras det mesta av vad det som passagerarna sätter i sig under färden. Ingen mat lagas ombord, men varmrätten värms i snabba elektriska ugnar. Bakre köket (2) innehåller matvagnar och drycker och lastas via den bakre servicedörren.

Sopor har ett eget utrymme framme i planet och återvinning fungerar genom källsortering.

Personalen. Antalet varierar mellan de olika flygplansmodellerna. En kabinpersonal per 50 passagerare är en vanlig dimensionering. Kabinpersonalen ansvarar för var sin nödutgång om en evakuering skulle bli nödvändig.

Brandvarnare. Skulle brand uppstå ombord på flygplanet finns brandvarnare på platser där personalen inte uppehåller sig. På toaletten avslöjas du direkt om du skulle få för dig att smygröka. Lampor och signaler på paneler fram och bak i planet indikerar brand.

Nödutgångar. Placeringen och öppningsförfarandet varierar mellan olika flygplansmodeller. En nödutgång på ett flygplan skall kunna öppnas både inifrån och utifrån.

Antalet nödutgångar är dimensionerade för att alla passagerare skall kunna evakuera flygplanet genom hälften av nödutgångarna inom 90 sekunder.

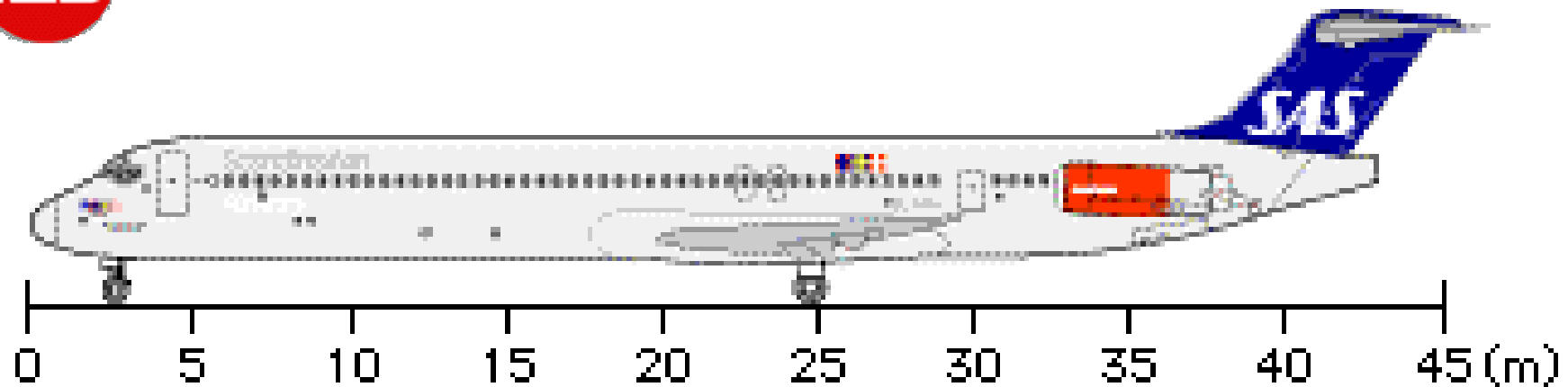
Sker evakuering genom nödutgångarna över vingarna, används vingarnas bakkant som rutschbana för att nå marken.

Fönstren är tillverkade av flera lager hårt glas och av genomskinlig plast.

På marschhöjd, ca 10 000 meter, är det kallt utanför. För var 200:e meter planet stiger, faller temperaturen med en grad. Men på 10 000 meters höjd är det alltid runt -50° C.

Stolarna sitter fast i skenor i golvet för att kunna flyttas vid olika behov. Tätt för charterresenärer, mer plats för affärskunder. Beklädnaden är brandskyddsbehandlad.

Flytvästen under varje stol kontrolleras ofta och har ett bäst-före-datum.

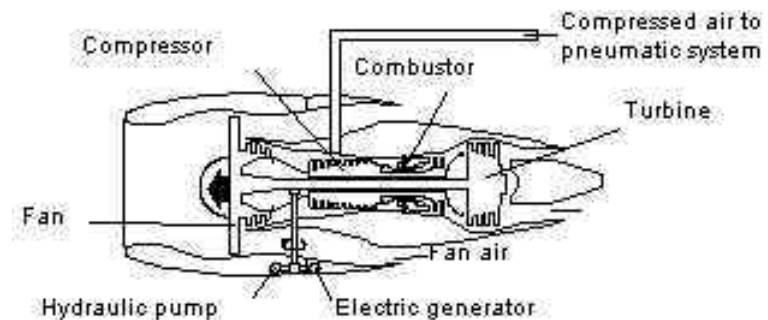
Landningsställ. Noshjulet är även utrustat med strålkastare som tänds vid landning. Huvudställ kallas hjulparet under vingarna. Flygning med utfällda hjulställ går långsammare och drar mer bränsle än infällda.

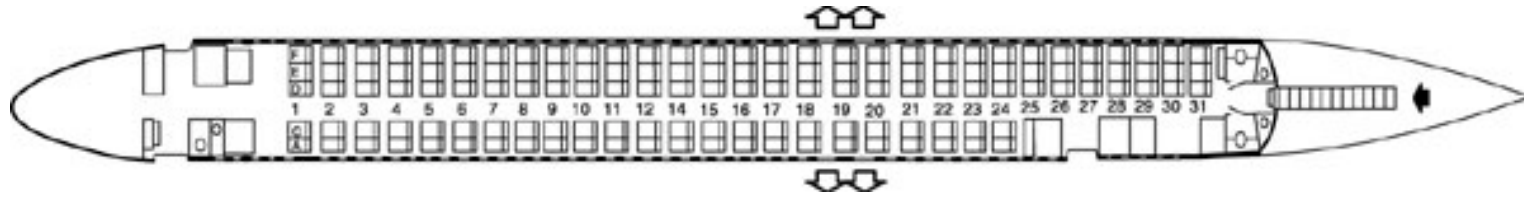
Motorerna. Luften som sugts in har två funktioner. Den mesta strömmar runt motorn och ger extra drivkraft. Resten trycks ihop av kompressorbladen till högt tryck och strömmar in i bränslekammaren. Där blandas den med jetbränslet. Den brinnande gas som uppstår får turbinbladen att rotera och drivaxeln att snurra. Dragkraften (80 000 hästkrafter) motsvarar 570 Volvo S70 (140 hästkrafter).

Reverser. Två plåtar på respektive motor som fälls över jetstrålen så att den riktas uppåt och nedåt. Används vid landning för att bromsa planet.

Lastrum. I utrymmen under passagerarna fraktas resväskor och gods. Varje lastrum har exakt angiven maxlast. Skjutbara golv och förankringsnät försäkrar om en säker transport.

Vikt och balans i ett flygplan är mycket viktigt. Därför övervakas lastningen av en särskild person, load-master.

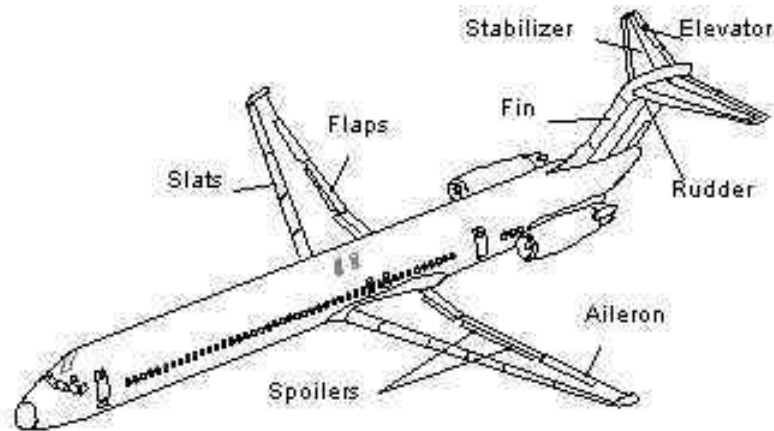

Sjukvårdsutrustning finns i varje flygplan. Hela besättningen har sjukvårdsutbildning som fräschas upp varje år. I utbildningen ingår. HLR, blödning, chock m.m.

Det finns även mer avancerad sjukvårdsutrustning ombord som endast får användas av särskilt utbildad person.

Syrgasen till maskerna över passagerarstolarna kontrolleras varje dygn. Syrgasen räcker i 10 minuter, tillräckligt för att planet skall komma ner till 3 000 meter där den inte längre behövs.

Det finns även portabel syrgas för sjukdomsfall ombord.

Bakre utgång. På MD-80 kan man via en trappa i stjärtpartiet komma in i och ut ur planet. Denna del fungerar också som nödutgång. Med hjälp av reglage inifrån eller utifrån förskjuts konen av bakpartiet bort. Samtidigt utlöses en slide så att evakueringen ska kunna gå snabbare vid en nödsituation.

Sidoroder används för att påverka kursen i sidled.

Höjdroder används för att stiga eller sjunka i höjded.

Vingklaffar ökar planets lyftkraft.

Framkantsklaffar (slats) rör sig samtidigt med vingklaffen.

Skevroder fälls upp och ner och får planet att vicka i sidled. Används tillsammans med sidorodret på stjärten för att få planet att svänga.